

ARAŞTIRMA

EBELİK VE HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Ayla ÇAPIK*

Cantürk ÇAPIK**

Yonca KIRBAŞ***

Alınış Tarihi: 25.12.2017

Kabul Tarihi: 19.09.2018

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı; ebelik ve hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Yöntem: Kesitsel türdeki araştırma, Ocak – Aralık 2016 tarihleri arasında bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik ve ebelik bölümü son sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Bu iki bölümün son sınıflarında 189 öğrenci aktif olarak öğrenim görmektedir. Araştırmada örnekleme yöntemine gidilmemiş, tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır ve 154 (%81.4) öğrenciye ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında demografik bilgi formu ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Demografik özellikler tanımlayıcı istatistikler kullanılarak incelenmiştir. İkili grupların karşılaştırılmasında Mann Whitney-U testi, çoklu grupların karşılaştırılmasında Kruskal Wallis analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerinin %86.9'u akıllı telefona, %86'sı internet erişimine, %53.3'ü bilgisayara ve %36.4'ü tablete sahiptir. Ebelik öğrencilerinin ise %91.5'i akıllı telefona, tamamı internet erişimine, %53.2'si bilgisayara ve %27.7'si tablete sahiptir. Hemşirelik bölümünde ölçek puan ortalaması 55.38±16.72, ebelik bölümünde ise 49.11±15.94'dür ve bölümler arasındaki puan ortalaması anlamlı değildir ($p>0.05$). Hemşirelik öğrencilerinde bilgisayara sahip olma durumuna göre, ebelik bölümünde ise bilgisayar ve tablete sahip olma durumuna göre puan ortalaması anlamlı olarak değişmektedir ($p<0.05$). Ayrıca ebelik öğrencilerinde yaş ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puanı arasında negatif yönlü düşük düzeyli bir ilişki vardır ($p<0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin düşük-orta seviyede bir puana sahip oldukları söylenebilir. Hemşirelik bölümü öğrencilerinde bir bilgisayara sahip olanların, ebelik bölümünde ise bilgisayara ve tablete sahip olanların ölçek puan ortalaması daha yüksektir. Deneysel çalışmalarla bu alana özgü tutumlarının iyileştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar; ebelik; hemşirelik; öğrenci; teknoloji.

ABSTRACT

Examination of The Attitudes of Midwifery and Nursing Students Towards Information and Communication Technologies

Aim: The aim of this study is to examine the attitudes of senior students at midwifery and nursing departments towards information and communication technologies.

Method: This cross-sectional study was carried out on nursing and midwifery students at the Faculty of Health Sciences of a university between January and December 2016. 189 students are actively receiving education in the senior class of these two departments. The sampling method was not used in the study, an attempt to reach all students was made, and 154 (81.4%) students were reached. The demographic information form and the attitude towards information and communication technologies scale were used in the data collection. Socio-demographic features were examined via descriptive statistics. Mann Whitney-U test used for comparison binary groups and Kruskal Wallis test used for multiple groups.

Results: 86.9% of nursing students have smartphones, 86% of them have an internet access, and 53.3% and 36.4% of them have computers and tablets, respectively. 91.5% of midwifery students have smartphones, 53.2% of them have computers, 27.7% of them have tablets, and all of them have an internet access. The mean scale score in the nursing department and midwifery department was 55.38±16.72 and 49.11±15.94, respectively, and the mean score between the departments was not significant ($p>0.05$). The mean score varies significantly depending on the status of having a computer in nursing students and the status of having a computer and tablet in midwifery students ($p<0.05$). Furthermore, there is a low-level negative relationship between the age and the score of the attitude towards information and communication technologies scale in midwifery students ($p<0.05$).

Conclusion: It can be said that, students have a low-to-intermediate score. Those who have a computer among the students in the nursing department and those who have computers and tablets in the midwife department have a higher mean scale score. It is suggested to improve the attitudes of this area with experimental studies.

Keywords: Computer; midwifery; nursing; student; technology.

*Sorumlu yazar: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü (Dr. Öğr. Üyesi), Orcid ID:0000-0003-4086-4244, e-posta: aylakanbur28@hotmail.com

**Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD. (Doç. Dr.), Orcid ID:0000-0002-2020-6239, e-posta: canturk@atauni.edu.tr

***Tortum İlçe Devlet Hastanesi (Hemşire), Orcid ID:0000-0002-9432-4625, e-posta: yoncadoker8@gmail.com

GİRİŞ

Bilim ve teknolojideki gelişmeler, eğitim seviyelerindeki yükselişler, hasta ve tüketici hakları, sağlığı geliştirme yaklaşımları ve etik ilkelere verilen önemin artması, ebelik ve hemşireliğinde geleneksel rollerden çağdaş rollere geçişini etkileyen faktörlerdir ve bu bağlamda, bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimlerde kullanılması önem kazanmaktadır (İrinoye, Ayamolowo, & Tijnai, 2016; Yüksekdağ, 2015). Günümüzde hızla gelişen ve sosyal hayatımıza bir şekilde giren Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), eğitim sektörünü de etkisi altına almıştır. Bugün eğitim-öğretim ortamlarında birçok teknolojiden yararlanılmakta, bunların etkili kullanılması ile zengin ve kalıcı bir öğrenim deneyimi öğrencilere verilebilmektedir (Özarslan, Çetin, & Sarıtaş, 2013). BİT ile desteklenmiş eğitim verebilme fikri 21. yüzyılın bir fenomeni durumundadır (İrinoye, Ayamolowo, & Tijnai, 2016; Yüksekdağ, 2015). Dolayısıyla, geleceğin nitelikli insan gücü kuşağını oluşturmayı amaçlayan üniversiteler de, BİT kolaylıkla kullanabilecek ve özümseyebilecek yeterlilikte öğrenciler yetiştirmek durumundadırlar (Bahar & Kaya, 2013). Bilgi ve iletişim teknolojileri; bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel basılı ve yazılı araçlardır ve bilginin toplanmasını, işlenmesini, depolanmasını, ağlar aracılığı ile bir yerden bir yere iletilmesini sağlayan iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütündür. BİT'in en bilinen yararları; maliyeti azaltması, verimliliği artırması, veri girişini kolaylaştırması, tekrarların azaltılması, fiziksel alan kullanımını azaltması ve doküman yönetiminde etkinliktir (Sangül, 2013). Ayrıca Lee ve Clarke (2015) BİT'in yaşam kalitesini de artırdığını bildirmişlerdir. Hemşireler, çalışma hayatında mesleki bilgi ve becerilerini artırmak üzere hizmet içi eğitimler almaktadırlar ama hemşirenin bütün eğitimlere katılması mümkün olmayabilmektedir. Bu bağlamda da BİT, hemşirelerin hayat boyu öğrenmeyi kendi kendine yapabilmelerini sağlamaktadır (Yüksekdağ, 2015). Sağlık bakım hizmetleri, politik, ekonomik veya yönetim değişiklikleri gibi birçok etmeden kolayca etkilenmektedir ve özellikle özel sektör açısından hasta bakım çıktılarına sürekli olarak iyileştirmek durumundadırlar. Bu anlamda BİT yardımıyla sürekli olarak bakım hizmetleri yenilenmekte, elde edilen yeni bilgiler bakıma yansıtılmaktadır. Bu nedenle sağlık kurumlarının BİT kullanımında olumlu tutuma sahip çalışanları

istihdam etmesi kurumlar için de önemlidir (Vozikis, Ypofanti, & Papadopoulos, 2010). Teknoloji, hemşirelik eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerini önemli bir şekilde değiştirmiştir. Hemşirelik, bugün geleneksel eğitim modelleri ile öğretilmeye zorlansa da, yeni teknolojilerle eğitim programlarının tasarlanmasına ihtiyaç belirlemiştir. Teknoloji destekli eğitim aynı zamanda, öğrenme ve bilgi paylaşımı için, dünyadaki meslektaşlarla işbirliği açısından da gerekliliktir (Yüksekdağ, 2015).

Etkili ve verimli bir eğitim için BİT gerekli ve kaçınılmaz olsa da öğrencilerin de BİT'e karşı tutumu bir o kadar önemlidir (Güneş, Yüksel, & Kaya, 2017). Ancak bazı öğrencilerin, bilgisayar ve buna bağlı teknoloji kullanımına direnç gösterdikleri, BİT ile ilgili gelişmeleri yakından takip etmedikleri ve bilgisayar kullanmayı sevmedikleri gözlenmektedir (Güneş et al., 2017). Işıkgöz (2015) beden eğitimi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin BİT'e yönelik tutumların olumlu olduğunu, cinsiyetin BİT'e yönelik tutumda önemli bir faktör olduğunu belirtmektedir. Güneş ve arkadaşları ise (2017) muhasebe bölümü öğrencilerinin BİT tutum puan ortalamasının 84.74 olduğunu, ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 115 olduğu düşünüldüğünde oldukça iyi bir puana sahip olduklarını belirtmiştir. Woreta, Kebede ve Zegeye ise (2013) hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerini de kapsayan sağlıkla ilgili bölüm öğrencilerinde yaptıkları bir çalışmada, bilişim bilgisinin öğrencilerde düşük düzeyde olduğunu, öğrencilerin ancak %50'sinin bilgisayara düzenli olarak ulaşabildiklerini belirtmişlerdir. Curtis, Hicks ve Redmond, 2002 hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin %98.6'sının bilgisayar sistemlerini kullanmanın kişisel mesleki gelişim açısından gerekli bir unsur olarak gördüklerini, %85'inin kendilerine bilgisayar almak istediklerini, %81'inin de mesleki uygulamalarda BİT'den destek almak istediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca başka bir çalışmada hemşirelik öğrencilerinin %95.7'sinin dersleri BİT ile birlikte işlenmesini benimsedikleri belirlenmiştir (İrinoye, Ayamolowo and Tijnai, 2016).

Önceki literatüre ek olarak Merin, Birişçi ve Coşkun (2013) çalışmalarında BİT'e dayalı anlatılan derslerin öğrencilerin dikkatini daha çok çektiği, dersten zevk alma oranını artırdığı ve derste öğrenilen bilgi miktarını artırdığına yönelik bulgular elde etmişlerdir. Hemşirelik ve ebelik meslekleri, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme ortamlarını kapsayan bir eğitim sistemi gerektirdiğinden, öğrenim gören

ve mezun olan öğrencilerin bu özellikler açısından tam donanımlı olması önemlidir (Atay, Arıkan, Yılmaz, Aslantürk, & Uzun, 2014; Göriş, Bilgi, & Bayındır, 2014). Bu duruma ek olarak, Wu, Pan ve Yuan (2017), öğretmenlerin artık ölçme ve değerlendirmeyi klasik test veya açık uçlu sorularla yapmalarını bir kenara bırakıp, BİT kullanılarak bilgiye ulaşmayı bazı alan değerlendirme metotlarına geçişi önermektedirler.

Literatür incelendiğinde genelde teknolojiye ve eğitim teknolojilerine yönelik tutumu belirlemek için çalışmalar olduğu, hemşirelik ve ebeklik öğrencilerinde öğretim teknolojilerine yönelik tutumları belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarının sınırlı olduğu görülmektedir. Farklı ve yenilikçi teknolojilerle yapılandırılmış modern eğitim sistemlerindeki değişimlere paralel olarak, ebe ve hemşire adaylarının BİT'e yönelik tutumları önemli bir yer tutmaktadır. Ebe ve hemşire adaylarının tutumları, yeni nesil bireylerin dijital çağda kendilerine kolayca yer bulabilmeleri ve başarılı olabilmeleri konusunda önemli bir faktör olacaktır.

Bu araştırmanın amacı ebeklik ve hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel türde planlanmış bir araştırmadır.

Araştırmanın Yeri ve Özellikleri: Araştırma bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi, ebeklik ve hemşirelik son sınıf öğrencileri üzerinde Ocak – Aralık 2016 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini ebeklik ve hemşirelik bölümü son sınıfta öğrenim gören 189 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ise herhangi bir örneklem yöntemine gidilmemiş, ilgili bölümlerde öğrenim göre tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmış ve araştırma 154 (%81.4) öğrenci ile tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları: Verilerin toplanmasında demografik bilgi formu ile BİT'e yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Demografik bilgi formu; öğrencilerin yaşı, bölümü, cinsiyeti, akıllı telefon, internet, tablet gibi teknolojik aletlere, internete sahip olma durumu ve ekonomik durumları gibi soruları içermektedir ve 11 sorudan oluşmaktadır. BİT'e yönelik tutum ölçeği ise Günbatır tarafından 2014 yılında

üniversitede öğrenim gören eczacılık, eğitim ve iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir. Ölçek 23 maddeden oluşmaktadır ve Likert türde (1= tamamen katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum) cevaplanmaktadır (Günbatır, 2014). Ölçekten alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan ise 115'tir, puanın yükselmesi olumlu anlama gelmektedir (Sarı, Bilici, Baran, & Özbay, 2016). Ölçeğin Cronbach α katsayısı 0.919 olarak tespit edilmiştir (Günbatır, 2014). Bu araştırmada ise bu değer 0.920 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması: Veriler, araştırmacılar tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmanın verileri hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinden, Ocak - Mayıs 2016 tarihleri arasında toplanmıştır.

Araştırmanın Değişkenleri: BİT'e yönelik tutum ölçek puanı araştırmanın bağımlı değişkeni; yaş, bölüm, cinsiyet, mezun olunan lise, ekonomik durum, akıllı telefona sahip olma, internet olması, bilgisayar olması, tablet olması, kardeş sayısı ve okul başarı algısı ise bağımsız değişkenlerdir.

Verilerin Değerlendirilmesi: Veriler SPSS 18 paket programı ile analiz edilmiştir. Öğrencilerin demografik özellikleri tanımlayıcı istatistikler kullanılarak incelenmiştir. Kategorik verilerde yüzdeler, sürekli verilerde ortalama ve standart sapmalardan yararlanılmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında Mann Whitney-U testi, çoklu grupların karşılaştırılmasında Kruskal Wallis analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin iç tutarlılık katsayılarını belirlemek için ise Cronbach α katsayısı hesaplanmıştır. Verilerin dağılım türü Shapiro Wilk testi ile belirlenmiş ve araştırmadaki sürekli değişkenlerin tümünün normal dağılmadığı belirlenmiştir.

Araştırmanın Güçlükleri ve Sınırlılıkları: Araştırmada yalnızca bir sağlık bilimleri fakültesinden veri toplanması sınırlılık olarak kabul edilebilir.

Araştırmanın Etiği: Araştırmaya başlamadan önce okul idaresinden izin alınmıştır. Veri toplanırken bütün katılımcılardan sözlü onam alınmış ve istedikleri anda araştırmadan ayrılacakları bildirilmiştir. Çalışmada Helsinki Deklarasyonu'na uygun davranılmıştır. Araştırma için hiçbir kişi veya kurumdan maddi destek alınmamıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bölgelere göre demografik özelliklerin dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Bölümlere göre Demografik Özelliklerin Dağılımı

Demografik Özellikler		Bölüm			
		Hemşirelik (n=107)		Ebelik (n=47)	
		n	%	n	%
Cinsiyet	Kız	75	70.1	47	100
	Erkek	32	29.9	-	-
Mezun Olunan Lise	Sağlık Meslek Lisesi	4	3.7	1	2.1
	Anadolu Lisesi	50	46.7	10	21.3
	Normal Lise	46	43.0	35	74.5
	Diğer	7	6.5	1	2.1
Gelir Düzeyi	Gelir giderden düşük	11	10.3	-	-
	Gelir gidere eşit	83	77.6	44	93.6
	Gelir giderden fazla	13	12.1	3	6.4
Akıllı Telefona sahip olma	Evet	93	86.9	43	91.5
	Hayır	14	13.1	4	8.5
İnternet Erişimine sahip olma	Evet	92	86.0	47	100
	Hayır	15	14.0	-	-
Bilgisayara sahip olma	Evet	57	53.3	25	53.2
	Hayır	50	46.7	22	46.8
Tablete sahip olma	Evet	39	36.4	13	27.7
	Hayır	68	63.6	34	72.3
Okul başarı algısı	Kötü	15	14.0	4	8.5
	Orta	68	63.6	33	70.2
	İyi	24	22.4	10	21.3
		Ort.	SS.	Ort.	SS.
Yaş		21.99	1.29	22.11	1.05
Kardeş Sayısı		3.91	2.44	4.13	2.54

Hemşirelik bölümünün %70.1'i, kız öğrencilerden oluşmaktadır, %46.7'si Anadolu lisesinden mezun olmuşlardır ve %77.6'sının geliri giderine eşittir. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin; %86.9'u, akıllı telefona, %86'sı internet erişimine, %53.3'ü bilgisayara ve %36.4'ü tablet bilgisayara sahiptir. Hemşirelik bölümünde öğrencilerin, %63.6'sı orta düzeyde okul başarı algısına sahiptir. Ortalama yaş 21.99±1.29'dur ve ortalama kardeş sayısı 3.91±2.44'dür. Ebelik bölümünün ise; tamamı kızdır, %74.5'i normal lise mezunlardır ve %93.6'sının geliri giderine eşittir. Ebelik bölümünde öğrencilerin %91.5'i akıllı telefona, tamamı internet erişimine, %53.2'si bilgisayara ve %27.7'si tablete sahiptir. Okul başarı algısı ebelik bölümünde %70.2 orta düzeydir. Ortalama yaş 21.99±1.29'dur ve ortalama 4.13±2.54 kardeşe sahiptirler.

Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puanlarının dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2'de görüldüğü gibi hemşirelik bölümünde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puan

ortalaması 55.38±16.72, ebelik bölümünde 49.11±15.94'dir. Her iki bölümün birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puan ortalaması 53.47±16.69'dur. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanının 115 olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin düşük-orta seviyede bir puana sahip oldukları söylenebilir. Ülkemizde yapılan diğer bölümlere yönelik çalışmalarda muhasebe bölümü öğrencilerinde bu puanın kızlarda 83.30±10.37, erkeklerde 87.58±13.60 olduğu (Güneş, Yüksel & Kaya, 2017) görülmektedir. Sınırlı sayıda literatür örnekleri ile birlikte düşünüldüğünde, ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinde BİT puan ortalamalarının düşük olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 3'de görüldüğü gibi hemşirelik ve ebelik bölümlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$). Literatürde ebe ve hemşirelik öğrencilerinde BİT tutumlarını karşılaştıran yalnızca bir çalışmaya rastlanmıştır. Atay, Arıkan, Yılmaz, Aslantürk ve Uzun (2014)

yaptıkları çalışmada ebeklik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin hasta bakımında bilgisayar kullanma tutumları arasında fark olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmada da her iki bölüm öğrencileri de büyük oranda aynı öğretim

elemanlarından ve aynı alt yapı binalardan faydalanmaktadır. İki bölümün BİT tutumlarının benzer olmasının nedeninin bu faktörler olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 2. Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Dağılımı

Bölüm	n	Min	Max	Ort.	SS
Hemşirelik bölümü	107	23	115	55.38	16.72
Ebelik bölümü	47	23	74	49.11	15.94
Her iki bölümü birlikte	154	23	115	53.47	16.69

Tablo 4’de görüldüğü gibi, hemşirelik bölümünde, cinsiyete göre BİT puan ortalaması farkı istatistiksel olarak anlamsızdır ($p>0.05$). Yapılan diğer bölümlere yönelik çalışmalar incelendiğinde muhasebe bölümü, eğitim fakültesine ait bazı bölümlerde, meslek yüksekokulu öğrencilerinde erkek öğrencilerin puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Bahar & Kaya, 2013; Güneş,, Yüksel & Kaya, 2017; Özarslan, Çetin & Sarıtaş, 2013). Çalışma hayatında ise Vozikis, Ypofanti ve Papadopoulos (2010) sağlık profesyonelleri üzerinde yaptıkları bir çalışmada erkeklerin BİT’e yönelik tutum puanlarının kadınlardan daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Farklı olarak Göktaş (2011) ise beden eğitimi bölümü öğrencilerinde BİT’e yönelik öz güvenin kız öğrencilerde daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Bu çalışmada hemşirelik bölümünün genelde kız öğrenciler tarafından tercih edilmesi, erkek öğrencilerin ise sürekli artarak hemşirelik bölümünü tercih etmesi olgusu vardır. Çoğunluğun kız öğrencilerden oluşuyor olması nedeniyle yeterli dağılım olmaması bir farkın çıkmamasının sebebi olabilir. Bu değişken başka

çalışmalarda tekrar incelenirse farklı sonuçların çıkabileceği düşünülmektedir. Ebelik bölümünün ise tamamı kız öğrencilerden oluştuğu için böyle bir analiz yapılmamıştır.

İnternet erişimine sahip olma durumuna göre, her iki bölümde de BİT ortalamaları farksız olsa da, yapılan diğer bölümlere yönelik çalışmalar incelendiğinde muhasebe bölümü ve meslek yüksekokulu öğrencilerinde internet erişimi olan öğrencilerin puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Bahar & Kaya, 2013; Güneş, Yüksel & Kaya, 2017). Irinoye, Ayamolowo ve Tijnai (2016) hemşirelik öğrencilerinin sadece %10’unun bilgisayar kullanma becerilerinin iyi düzeyde olduğunu ve %69’unun interneti ara sıra kullandığını belirlemiştir. Bizim çalışmamız için, her iki bölüm öğrencilerinin de aynı alt yapı binalardan faydalanıyor olması ve tümünün ücretsiz internete ulaşabiliyor olması bu durumun sebebi olabilir. Tablo 1’de görüldüğü gibi akıllı telefona sahip olmama oranları ile internete ulaşamama oranları birbirine yakındır ve internete ulaşamayanların da bu sebeple ulaşamadıkları düşünülmektedir.

Tablo 3. Bölümlere göre Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Bölüm	n	Ort.	SS	Test ve Önemlilik
Hemşirelik bölümü	107	55.38	16.72	U=2049.00
Ebelik bölümü	47	49.11	15.94	p=0.068

Hem ebeklik, hem de hemşirelik bölümü öğrencilerinde bilgisayara sahip olan öğrencilerin puan ortalaması anlamlı olarak daha yüksektir ($p<0.05$). Yapılan diğer bölümlere yönelik çalışmalar incelendiğinde de muhasebe bölümü öğrencilerinde, meslek yüksekokulu öğrencilerinde bilgisayar sahibi olanların

puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Bahar & Kaya, 2013; Güneş, Yüksel & Kaya, 2017). Yine Atay, Arıkan, Yılmaz, Aslantürk ve Uzun (2014) çalışmalarında sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumun ebeklik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinde anlamlı olarak

Çapık, Çapık ve Kırbas

değiştirdiği, bilgisayarı olanların daha olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir. Woreta, Kebede ve Zegeye (2013) ise evinde bilgisayarı olan öğrencilerin tutumlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Bu çalışmaların bulguları bizim çalışmamızın

bulguları ile tutarlıdır. Bilgisayara sahip olan öğrencilerin, bilgisayar vasıtası ile bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaları kolaylaşmaktadır. Bilgisayara sahip olan öğrencilerin BİT'e yönelik tutum puanlarının daha yüksek olmasının sebebi bu olabilir.

Tablo 4. Demografik Özelliklere Göre Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Demografik Özellikler		Bölüm			
		Hemşirelik (n=107)		Ebelik (n=47)	
		Ort.	SS.	Ort.	SS.
Cinsiyet	Kız	55.76	15.64	49.11	15.94
	Erkek	54.50	19.26	-	-
	Test ve Önemlilik	U=1094.500, p=0.473		-	
Mezun Olunan Lise	Sağlık Meslek Lisesi	61.50	16.521	52.00	.
	Anadolu Lisesi	54.66	15.39	45.40	18.81
	Normal Lise	55.91	18.67	49.63	15.44
	Diğer	53.57	14.77	65.00	.
	Test ve Önemlilik	$\chi^2_{KW}=0.699$, p=0.705		$\chi^2_{KW}=0.348$, 0.840	
Gelir Düzeyi	Gelir giderden fazla	61.27	20.62	-	-
	Gelir gidere eşit	54.16	16.17	49.25	15.79
	Gelir giderden az	58.23	16.70	47.00	21.93
	Test ve Önemlilik	2.254, p=0.324		U=61.500, p=0.854	
Akıllı Telefona sahip olma	Evet	55.49	16.42	49.58	15.80
	Hayır	54.64	19.29	44.00	19.08
	Test ve Önemlilik	U=617.500, p=0.757		U=73.000, p=0.649	
İnternet Erişimine sahip olma	Var	56.60	18.24	.	.
	Yok	55.18	16.56	49.11	15.94
	Test ve Önemlilik	U=646.000, p=0.693		-	
Bilgisayara sahip olma	Var	59.40	18.17	55.00	12.69
	Yok	51.86	14.61	43.92	16.93
	Test ve Önemlilik	U=1037.000, p= 0.015		U=171.000, p= 0.026	
Tablete sahip olma	Var	56.24	16.85	52.35	14.31
	Yok	53.90	16.60	40.62	17.40
	Test ve Önemlilik	U=1239.500, p=0.575		U=134.000, p= 0.038	
Okul başarı algısı	Kötü	51.87	18.68	64.25	11.95
	Orta	56.53	17.35	48.03	16.18
	İyi	54.33	13.63	46.60	14.39
	Test ve Önemlilik	$\chi^2_{KW}=0.788$, p=0.674		$\chi^2_{KW}=4.192$, p=0.123	

Hemşirelik bölümünde diğer değişkenler olan, akıllı telefona sahip olma ve tablete sahip olma durumuna göre BİT'e yönelik tutum ölçeği puan ortalaması anlamlı olarak değişmemektedir (p>0.05). Ebelik bölümünde ise tablet bilgisayara sahip olanların BİT puan ortalaması daha

yüksektir (p<0.05). Özel'e (2016) göre günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri bağlamında en yaygın kullanılan araç bilgisayarlardır. Daha sonra ise cep telefonları ve tabletler gelmektedir. Fakat bu iki araçta internet temelli olursa bilgi ve iletişimi sağlamada

etkilidirler. Bu çalışmada Tablo 1’de de görüldüğü gibi, ebeklik bölümünün tamamında internet erişimi varken, hemşirelik bölümünde internete ulaşamayan öğrenci oranı ile tablet ve akıllı telefona sahip olma oranları birbirlerine çok yakındırlar. Hemşirelik bölümünde tablet sahibi olma BİT puanını etkilemez iken, ebeklik bölümünde etkiliyor olmasının sebebi bu olabilir.

Bu araştırmada, hem ebeklik, hem de hemşirelik bölümü öğrencilerinde, okul başarı algısına göre BİT’e yönelik tutum puanı değişmemektedir. Akademik başarı aynı zamanda kariyer ve gelecek planlama

düşüncesinde de bir göstere olabilir. Arık ve Seyhan’ın (2016) çalışmasında teknoloji bilgisi sorgulanmış, teknoloji bilgisindeki 1 birimlik artışın, öğrencilerin kariyer planlamalarının var olmasındaki odds değerinde %257’lik, gelecek beklentisi değişkeninin de ise %262’lik bir artışa yol açtığı belirlenmiştir. Literatür sonuçlarını da dikkate alarak düşünüldüğünde; bu çalışmada ebeklik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinde BİT’e yönelik tutum puanları düşük-orta seviyededir ve BİT’i okul başarısını artırmaya yönelik kullanamıyor olabilirler.

Tablo 5. Bölümlere göre Yaş, Kardeş Sayısı ve Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bölüm	Yaş		Kardeş Sayısı	
Hemşirelik bölümü	r= -0.007	p= 0.939	r= -0.075	p= 0.443
Ebeklik bölümü	r= -0.335	p= 0.021	r= 0.133	p= 0.374

Tablo 5’de görüldüğü gibi, hemşirelik bölümü öğrencilerinde, yaş ve kardeş sayısı ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puanı arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p>0.05$). Ebeklik bölümünde ise yaş ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği puanı arasında negatif yönlü düşük düzeyli anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Yaş arttıkça BİT tutum puanı düşmektedir. İleri yaştaki öğrencilerin BİT ile daha geç tanışmış olma ihtimalleri, onların BİT tutumlarının da düşük olmasının sebebi olabilir. Öğrencilerin çoğunluğunun ailelerinden uzakta yaşıyor olmaları ise kardeş sayısının BİT tutumunu etkilememesinin sebebi olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilere, kendi kendine öğrenme becerisi kazandırmak, mesleki ve sosyal hedeflerine ulaşabilmelerini sağlamak için BİT becerilerinin kazandırılması, ön plana çıkan bir

gerekliliktir. Bizim araştırmamızda; hemşirelik ve ebeklik bölümlerinde; bölüme, cinsiyete, gelir düzeyine, okul başarı algısına, internet ve akıllı telefona sahip olma durumuna göre BİT puan ortalaması değişmemektedir. Hem ebeklik, hem de hemşirelik bölümü öğrencilerinde bilgisayara sahip olan öğrencilerin, ebeklik bölümünde ayrıca tableti olan öğrencilerin puan ortalaması anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca ebeklik bölümünde ise yaş arttıkça, BİT tutum puanı düşmektedir. Bulgularımıza dayanarak öğrencilerin bilgisayara erişme imkânlarının artırılması ve ileri yaştaki öğrencilerin bu konuda desteklenmesi BİT tutumunu artırmada yardımcı olabilir önerisi ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, BİT’e yönelik tutum geliştirilebilir bir özelliktir. Bu nedenle ebe ve hemşire öğrencilere yönelik farklı çalışmalarla diğer okullarda da düşük BİT tutumuna sahip olduklarının belirlenmesi durumunda deneysel çalışmalarla bu alana özgü tutumlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Arık N, Seyhan B. Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Planlamasında Teknoloji Bilgisi ve Gelecek Beklentilerinin Rolü. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 2016, 5(7): 2218-31.
Atay S, Arıkan D, Yılmaz F, Aslantürk N, Uzun A. Nursing and Midwifery Students’ Attitudes to Computer Use in Healthcare. Nursing Practice Today. 2014. 1(3): 147-54.
Bahar E, Kaya F. Meslek Yüksekokulu Sosyal Programlar Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Tutumları. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi. 2013. 3(1): 70-9.

Curtis E, Hicks P, Redmond R. Nursing Students Experience and Attitudes to Computers: A survey of a Cohort of Students on a Bachelor in Nursing Studies Course. Information Technology In Nursing. 2002. 14(2): 7-17.

Göktaş Z. Beden Eğitimi ve Spor Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Özgüven Algılamaları. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2011. 5(1): 50-7.

Göriş S, Bilgi N, Bayındır SK. Hemşirelik Eğitiminde Simülasyon Kullanımı. Düzce

- Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2014. 4(2): 25-9.
- Günbatar MS.** Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Bir Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2014. 15(1): 121-35.
- Güneş E, Yüksel M, Kaya HP.** Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2017. 18(1):367-82.
- Irinoye O, Ayamolowo S, Tijnai OK.** Part-Time Undergraduate Nursing Students' Perception and Attitude to ICT Supports for Distance Education in Nursing in Nigeria. Malaysian Online Journal of Educational Technology. 2016. 4(2): 1-21.
- Işıkgöz E.** Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları: Batman Üniversitesi Örneği. Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi. 2015. 5(2), 57-72.
- Lee JJ, Clarke CL.** Nursing Students' Attitudes Towards Information and Communication Technology: an Exploratory and Confirmatory Factor Analytic Approach. Journal of Advanced Nursing. 2015. 71(5): 1181-93.
- Metin M, Birişçi S, Coşkun K.** Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2013. 21(4): 1345-64.
- Özarıslan M, Çetin G, Sarıtaş T.** Biyoloji, Fizik ve Kimya Öğretmen Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. Türk Fen Eğitimi Dergisi. 2013. 10(2): 85-100.
- Özel N.** Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Etkisiyle Değişen Bilgi Kaynakları, Hizmetleri ve Öğrenme Ortamları. Milli Eğitim. 2016. 45(209):270-94.
- Sangül M.** Bilişim Teknolojileri ve Yazılım. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları; 2013.
- Sarı AA, Bilici SC, Baran E, Özbay U.** Farklı Branşlardaki Öğretmenlerin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (Tpb) Yeterlikleri ile Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama. 2016. 6(1): 1-21.
- Vozikis A, Ypofanti M, Papadopoulos I.** Attitudes Towards The Use Of Information And Communication Technologies (ICT) At Work: Findings From The Health Care Sector In Greece. SPOUDAI. 2010. 60(1): 82-96.
- Woreta SA, Kebede Y, Zegeye DT.** Knowledge and Utilization of Information Communication Technology (ICT) among Health Science Students at the University of Gondar, North Western Ethiopia. BMC Medical Informatics and Decision Making. 2013. 13(31): 1-7.
- Wu, YC, Pan CI, Yuan CH.** Attitudes towards the use of information and communication technology in management education. Behaviour & Information Technology. 2017. 36(3): 243-54.
- Yüksekdağ BB.** Hemşirelik Eğitiminde Bilgisayar Teknolojisinin Kullanımı. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi. 2015. 1(1): 103-18.